

JELES ANDRÁS

A nuna

(MITYU ÉS PITYU)

Jelenet

*(Mityu egy ládán ül, a cipőjét igyekszik lebirkózni a lábáról,
hiábavaló küzdelemnek látszik. Pityu lép hozzá)*

P: – Uraságod hol töltötte az éjszakát?

M: *(nincs válasz)*

P: – Megverték?

M: *(nincs válasz)*

P: – Örvendek, hogy találkoztunk... Ne csüggedj, a cipőt ha nem is minden áldott nap, de időnként le kell húzni... Úgy van. *(Mityu hanyatt esik, mert sikerült lehúznia a cipőt)* ... Érdekes, te semmit nem tartasz a cipődben?

M: – Mit szoktak benne tartani? *(Pityu lehajol, egy gyűrött térképet húz elő a cipője szárából)*

P: – Például...

M: – Mi ez? *(Pityu széthajtogatja a térdén a térképet)*

P: – A Holt-tenger...

M: – Olyan, mint egy nuna...

P: – Parancsolsz?

M: – Nuna, nuncius. Olyan, mint a nők nunája...

P: – Helyes megfigyelés. Azért nevezzük Holt-tengernek.

M: – Igen?

P: – Mert terméketlen...

M: – Ja!? *(szünet)* Nem értem...

P: – Akkor jó...

M: – Hát... a nuna nem terméketlen... általában'.

P: – Gondolod?

M: – Igen, gondolom. Hiszen például te is... vagy én...

P: – Igen, igen. Én is, te is... Satöbbiek! Mind!

M: – Hát akkor...?

P: – Szerinted mi vagyunk az első emberpár? Pityu és Mityu?! Hol van a többi, akik előttünk jártak?! Hm? Száz éve, kétszáz éve. 273 éve?

891 éve? 1721 éve? 2153 éve? 3722 éve? 5123 éve? Hm? Nem tudod?

Ki tudja akkor? Hát nem Holt tenger akkor?!

M: – Azért ne sírj, nem kell sírnod.

P: – Nem is tudok sírni...

M: – Tisztába vagyok vele. Csak úgy mondtam... Jóindulatból.

P: – Mondjuk ki bátran, egyetemlegesen... *(szünet)* Mit is?

M: – Igazán tiszteletre méltó barát vagy, és szép is vagy, de van ez a csúnya szokásod: félbehagyod, ami elkezdted...

P: – Jó, itt van: nem sok értelme volt, ezt akartam mondani. De beláttam, hogy ennek sincs értelme... ezen lovagolni...

M: – Min lovagolni?

P: – Ezen, hogy nem sok értelme volt. Mindenki tudja.

M: – Jó, fogadjuk el, Holt tenger a nők nunája, na! *(szünet)*... Most boldog vagy?

P *(nézelődik, feláll, leül, fejét forgatja, mint a szurikáták)*: – Szép, lélekvidító táj, lehet, hogy van szebb, kellemesebb... de kit érdekel?

M: – Engem. Engem érdekelne...

P: – Az már baj. Le köll szokni róla... Az ember fegyelmezze magát, szerintem. Elvágyódni nem ajánlatos.

M: – Nem?

P: – Nem. Ebbe már beleszoktunk, belenőttünk, mint az a láb a cipőbe! Hiszen még a tyúkszemed is innen származik!

M: – Igaz, talán... ha megkérdezném ezt a tyúkszemet, biztos úgy nyilatkozna, hogy ő nem akar már másik cipőbe beleszokni...

P: – Én a biztonság kedvéért azért rákérdeznék, ha neked volnék...

M: – Azt mondd, járjak a végire...?

P: – Persze, nyilatkozzon feketén-fehéren, van-e kedve új, kényelmesebb börtönhöz szokni...

M: – Nem börtön, cipő.

P: – Börtön vagy cipő, az a tyúkszemnek seckojedno... *(elgondolkozik)* Ki is mondta ezt? *(szünet)*... Szép környék, dicső salakdombok, pompás erőművek, ragyogó meddőhányók, illatos derítők, fafeldolgozók, – menjünk el innen!

M: – Úgy sejtem, nem mehetünk.

P: – Nem? Miért nem?

M: – Én nem tudom, csak kérdezem... *(a nézőket kezdi fixírozni, majd súgva)* olyan, mintha....

P: – Néznek minket? Hát néznek, azért nézők! Micsináljanak?

M: – Hát ezért nem mehetünk, szerintem...

P: – Ja, igaz, igaz...

M: – Mert várnak tőlünk valamit...elég kellemetlen...De ha készpénzt várnak, eléggé csalódni fognak. Én nem adok...nekem is élni kell valamiből.

P: – Biztos vagy benne?

M: – Különben mér ülnének itt ilyen illedelmesen?

P: – Nem azt kérdeztem, hanem hogy biztos hogy kell?

M: – Hát igen... ha már... Mégiscsak emberek vagyunk!

P: – Gondolod? Nem viccelsz?

M: – Nem, szerintem nem viccelek...

P: – Jó érzés...

M: – Micsoda?

P: – Hogy emberek vagyunk... jó érzéssel tölti el az... embert...

M: – Szeretnék helyesbíteni... Mert így a te szádból már valahogy... kicsit más...

P: – Igen?

M: – Igen, valahogy nem stimmel. Nem egészen stimmel. Szóval, inkább úgy mondanám, hogy mégiscsak hasonlítunk az emberekre. Talán így jobb lesz.

P: – Igaz, talán. Hasonlítunk. És nyilván ők is ezért kíváncsiak ránk. *(a nézőkre mutogat)* Felkeltettük az érdeklődésüket.

M: – Hát az már... az már valami!

P: – Nagyon is! Amiből pedig az következik, hogy...

M: – Mi is?

P: – Olyanformán kell itten... jönni-menni, mosolyogni, felkacagni, aztán fájdalmas pofát vágni... aztán...

M: – Pofádat felfújni, fogat csikorgatni... reménytelenül tántorogni, aztán... művészien dideregni... megsértődni...

P: – Átkozódni... ruhádat, szakálladat megszaggatni, eget-földet fenyegetni, mi van még...?

M: – Viszont én... tudod mit szeretnék?

P: – Na mit?

M: – Nem mondhatom meg, sajnos... Vagy mégis?

P: – Nekem mindegy. Ha akarod, megmondod, ha...

M: – Nem bánom, megmondom! Én azt szeretném, hooooogy...

P: – Mégse mondod? Ahogy tetszik...

M: – Én azt szeretném mondani, hogy picsafasz!

P: – Mért szeretnéd azt mondani?

M: – Őszintének kell lenni, úgy tudom...

P: – És most őszinte voltál?

M: – Nem egészen... mert azt is szeretném mondani, hogy, rohadékok, rohadékok, rohadékok! *(szünet)*... Van ez a mondás... hogy is?

P: – Miféle mondás...

M: – Hogy „ha kell, elmegyek a végletekig”.

P: – Igen, ez van, igaz.

M: – De mi csak addig a bokorig vagy addig az oszlopig megyünk, és vissza.

P: – Ne légy telhetetlen... Mondjak egy viccet? Mert egy vicc jutott eszembe...

M: – Persze, mesélj csak, de figyelmeztetlek, hogy nem fogok röhögni.

P: – Nem? Miért nem?

M: – Mert én ilyenkor általában elszomorodom. Sőt, ha viccet hallok, direkt rám jön a kétségbeesés.

P: – Na, a színészek azt is kiválóan csinálják... talán tőlük tanultad?

M: – Magamtól tanultam, te ostoba. Arról van szó, hogy nem szeretek mókuskának lenni.

P: – Mókuskának?

M: – Ja, mókuskának. Beletesznek a mókuskerékbe, és én ott – tetszik-nem tetszik – mókuska leszek. Azt kell csinálnom, amit az a szerkentyű akar. De mi van, ha pont nincs kedvem kopogós körmeimen egyre csak loholni. Lohol, lohol az ember, mégis ottmarad, ahol volt. Ez, kérem tisztelettel, ez a felfogásom a viccezésről. Ez nekem rangomon aluli.

P: – Büszke is vagyok, hogy egy ilyen rangos úriemberrel hozott össze a sors... és pontosan tudom, itt azt kellett volna mondanom, hogy: értem. De őszintén szólva... mégsem értem.

M: – Nem is azért mondtam... *(szünet)*

P: – Bocsánat, azt hiszem, véletlenül mégiscsak megértettem: a vicc a mókuskerék, ha beindítják, pörög, forog, de sohasem vicces... mert kiérzi belőle az ember azt a loholást...

M: – Igen, de azért egy kicsit elszórakoztatott, eddig se unatkoztunk, lám, így is nevethetünk. vicc nélkül, poén nélkül, szabadon...

P: – Jó, akkor hát... nevéssünk! *(Mindketten próbálgatják, nem sikerül)*

M: – Úgy látszik, poén nélkül kevésbé...

P: – Ezek szerint poén nélkül nem sikerül... *(egymásra néznek, elnevetik magukat)* ... no, ez jó poén volt.

M: – Csak tudnám, mitől lett jókedvünk...

P: – Nem tudjuk... sok van, mi csodálatos, de a hülyeségnél semmi se csodálatosabb... – Jó neked, az eszed miatt. Mer az eszed végett jöttél rá, hogy nem szeretsz mókuskának lenni.

M: – Hát... nem is tudom, talán mégiscsak jobb volna mókuskának lenni... abban a mókuserékben...

P: – Miért?... most egy kicsit zavarba jöttem...

M: – Miért, miért? Hát miért pont nekem kell finnyáskodni? Körülöttem minden csupa kattogás és körmöcskék vidám kopogása a szerkentyű létrafokain...

P: – Ha nem volnál ilyen furmányos, egész jól kijönnénk...

M: – Mindenki olyan, amilyen...

P: – Szentigaz, ezt én is aláírom... de nem furcsa ez?

M: – *(hallgat, majd)* A bőrünkől nem bújhatunk ki...

P: – Nem? Pedig az jó volna. Például... ha színész lennék... esetleg kibújhatna az ember...

M: – Nem vagyunk színészek, sajnós...

P: – Nem? Biztos vagy benne?

M: – Hát... jó kérdés... *(szünet)*... Jó dolguk van a múmiáknak...

P: – Honnan tudod?

M: – Na igen... hát tudni éppen nem tudom...

P: – Mégis azt mondtad...

M: – Micsodát?

P: – Hogy jó dolguk van a... *(elhallgat, összerázkódik)*

M: – A... kicsodáknak?

P: – Én mondtam meg neked?

M: – Direkt felkérlek rá...tudod, ha már beszélget az ember...

P: – Igen... akkor?

M: – Legyen barátságos egymáshoz...

P: – Jogos... jogos igény szerintem...

M: – De könnyebb kimondani, mint kivitelezni...

P: – Szentigaz. Valahogy... okosabb lettél az utóbbi időben... megokosodtál. Egész jól áll neked.

M: – Például?

P: – Például azt mondtad, hogy jó dolguk van a múmiáknak...

M: – Gondolod?

P: – Nem én gondolom, hanem te gondolod...

M: – Én? Hát mit tudok én a múmiákról?

P: – Most erre én válaszoljak? Lásd be, hogy túl sokat vársz tőlem...

M: – És mikor mondtam én ilyet...

P: – Egész pontosan nem tudnám megmondani... de nem olyan régen.

M: – Kár, hogy ilyen rövid az eszed...

P: – Annyira nem rövid, hogy ne tudnám: régóta együtt súrlódunk itt... a házfalak mentén, a rossz vakolat pereg, porzik a nyomunkban, mint gesarol a huggyos sezlonyból, a sezlonyt ugyanis be kell szórni, teli van poloskával... annak a fehér pornak mindig is az volt a küldetése, hogy kipusztítsa a poloskákat, de nem pusztította ki, inkább a poloskák szép kövérek lettek a gesaroltól... *(a másik nevetgél)* ... lám, ettől jókedved támadt...

M: – Igaz, igaz... pedig sírni kéne...

P: – Hát igen... akinek sikerül... És most? Most ugyanaz van, csak a poloskák elmaradtak... Talán mert már gesarol sincs, úgyhogy fogták magukat, és éhen haltak.

M: – Erre fel mondtam, hogy sírni kéne...

P: – Tessék, láss hozzá...

M: – Sajnos nem megy... nem sikerül még ez se... biztos túl jó a kedvem hozzá...

P: – Esetleg ha...

M: – Ha?

P: – Ha most mégiscsak elmondanám azt a viccet... akkor talán sikerülne...

M: – Micsoda?

P: – Hát a sírás...

M: – Jó ötlet... próbáljuk meg...

P: – Kohn bácsit kórházba viszik...

M: – Nem rossz, nem rossz... nyomon vagyunk.

P: – Egy hatalmas kórteremben van az ágya... és éjszaka észreveszi, hogy fehér lepedőbe takarva egymás után viszik ki a teremből az embereket. Kohn bácsi reggel a nagyvizitnél felháborodottan reklamál: Főorvos úr, miért nem jelölnek ki a haldoklóknak egy külön termet?! *(elhallgat, hosszantartó csönd)*.

M: Mire a főorvos?

P: – Mire a főorvos aszondja, röhögni fog, Kohn bácsi, ez pont az a terem...

(Először Pityu, majd Mityu is röhögni kezd, aztán a hörgésig-fuldoklásig menően, egymás térdét, hátát csapkodva, majd a földön fetrengve, sírva röhögnek tovább)